

Ο Κώστας Δεσποινιάδης μέσα από τις εκδόσεις «ΠΑΝΟΠΤΙΚΟΝ» ([www.panopticon.gr](http://www.panopticon.gr)) και το ομότιτλο περιοδικό που διευθύνει, προσπαθεί να ασκήσει μια συνολική κριτική στην επικρατούσα απάτη. Ο ίδιος, σε συνέντευξή του, μου το έχει συμπυκνώσει στην εξής φράση : «ολική αντιπαράθεση με το κυρίαρχο φαντασιακό». Τα δυο προηγούμενα βιβλία του (που τα έχω παρουσιάσει εδώ στον «ΟΡΦΕΑ»), «**Φραντς Κάφκα – ο ανατόμος της εξουσίας**» και «**Πόλεμος και ασφάλεια – σχόλια στην εποχή της αντιτρομοκρατικής υστερίας**», μας δίνουν ακριβώς το στίγμα του και την οπτική του, όπως βέβαια και το ίδιο το «ΠΑΝΟΠΤΙΚΟΝ» (εκδόσεις και περιοδικό).

Οι «**Νύχτες που μύριζαν θάνατο**»(ΠΑΝΟΠΤΙΚΟΝ, 2010) είναι το νέο του βιβλίο, στο οποίο συγκεντρώνει 18 κείμενά του που πρωτοδημοσιεύτηκαν σε γνωστά λογοτεχνικά περιοδικά («ΕΝΤΕΥΚΤΗΡΙΟ», «ΕΝΕΚΕΝ», «ΠΛΑΝΟΔΙΟΝ») την περίοδο 2001 – 2010. Όλα τα κείμενα είναι μικρά, το βιβλίο του δεν ξεπερνά τις 40 σελίδες, αλλά επειδή, όπως θα ξέρετε, ουκ εν τω πολλώ το ευ, το “βιβλιαράκι” του Δεσποινιάδη λέει πολύ περισσότερα από ογκώδη βιβλία, τα οποία περιέχουν πολλά μηδενικά στον αριθμό των σελίδων τους, απλώς για να μας τα θυμίζουν με το περιεχόμενό τους.

Το όλο σκηνικό στα κείμενα είναι ονειρικό(μια και «το όνειρο είναι μια δεύτερη ζωή», όπως διαβάζουμε σ’ ένα μότο μέσα στο βιβλίο) κι επικρατεί μια παγωμένη σκοτεινή ατμόσφαιρα, χαρακτηριστικά εξάλλου είναι και τα “τοπία του” : στενά και σκοτεινά δρομάκια – ερημικοί χωματόδρομοι – μοναχικά γραφεία και δωμάτια. Όλες οι ιστορίες σχεδόν διαδραματίζονται τη νύχτα, εντείνοντας το όλο φοβικό κλίμα, αφού τα κυρίαρχα αισθήματα που σε κυκλώνουν είναι η ανησυχία, ο φόβος, η μοναξιά, ο θάνατος, η θλίψη και το πένθος. Οι τίτλοι, δεν ξέρω αν δείχνουν άμεσα και το περιεχόμενό τους, αλλά πάντως, μερικοί, προϊδεάζουν : «Ο,τι κι αν κάνουμε θα μας δώξουν», «Κηλίδες αίματος», «Μεγάλη Παρασκευή».

Μερικές ιστορίες θα τις έλεγα και παράδοξες, κι έτσι είναι, αφού κάποιες συμβαίνουν στον ύπνο, είναι όνειρα. Αλλά οι αλήθειες τους είναι πέρα για πέρα ρεαλιστικές, όπως αποτυπώνονται, ενδεικτικά, σε κάποιες φράσεις : «κλάματα δεν γενούν μονάχα οι τάφοι» - «από πού μπήκε τόση ερημιά στη ζωή μας;» - «ο θάνατος βασιλεύει εκ των πραγμάτων».

Στη θεματολογία των τίτλων και των ιστοριών του έχουν καθοριστικό ρόλο τα πουλιά (5 τίτλοι), από το αινιγματικό «Κελάιδισμα», ως το κορυφαίο και συγκινητικό «Σπουργίτι». Κι αφού διαβαστούν συνδυαστικά τα «Οι κυνηγοί» κι «Ο τσαλαπετεινός», φτάνουμε στο «Μαύρο πουλί» του τέλους, στην τελευταία, κυριολεκτικά, λέξη.

«Πόσο θα ’θελα, έστω και για δυο στιγμές, όλα τα ανθρώπινα να μου ήταν ξένα» διαβάζουμε σ’ ένα κείμενο, και πίσω απ’ αυτήν την αντιστροφή κρύβεται η αλήθεια κι η ευαισθησία αυτού του βιβλίου, αφού τον Κώστα Δεσποινιάδη τον ορίζει η φράση του Τερέντιου που παραθέτει σε μια σημείωση : «Τίποτα ανθρώπινο δεν μου είναι ξένο».

**Τάσος Π. Καραντής, 9-3-2011, ηλεκτρονικό περιοδικό [e-orfeas.gr](http://e-orfeas.gr)**